

Referat fra befaringen for styringsgruppa i Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma 19.6.2024.

Sted: Diverse befaringspunkter på Øvre Romerike, iht. vedlagte program.

Til stede: Paul Johan Moltzau (Hurdal), Thomas Jacobsson (Eidsvoll), Karl Arne Leivestad (Nannestad), Harald Johansen (Nes) og Odd Kjetil Sløtte (Nord-Odal).

Forfall: Fagdag i felt, valgfritt fremmøte og uten formelle saker til behandling.

Invitert/ orientert: Øyvind Blakset (Akershus fylkesting), Børre Lien Hansen (Ullensaker), Dag Lindheim (Gran), Bjarne H. Christiansen (Stange), Bror Helgestad (Østre Toten), Gunne Morgan Knai (vara Hurdal) Christian Bendz (vara Nannestad), Nina Kristengård (vara Eidsvoll), Tove Nyhus (vara Nes), Hans Jørgen Borgen (vara Ullensaker), Lars Braastad (vara Østre Toten), Truls Gihlemon (vara Stange), Thomas Tinglum (vara Nord-Odal), Sigrid Hårstad Pålsrud (Statsforvalteren i Innlandet), Håvard Hornnæs (Statsforvalteren i Oslo og Viken) og Trine Frisli Fjøsne (Innlandet fylkeskommune).

Adm. : Tor Fodstad (Eidsvoll, og leder av adm. prosjektgruppe) samt Helge B. Pedersen (daglig leder i Huvo).

Eksterne: Foredragsholdere: Espen Asakskogen (almenningsbestyrer Bjerke Almenning) og Erik Lindløkken (styremedlem Andelva Båtforening).

Befaring: «Tiltak og utfordringer i Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma»

Befaringsdagen var en oppfølging av styringsgruppemøtet 10.4.24, der det ble konkludert med at styringsgruppa skulle inviteres til en felles befaringsdagstur for å se på, og i felt drøfte, tiltak og utfordringer i Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma. Alle vararepresentantene til styringsgruppa i Huvo ble også invitert.

Det ble ikke fattet noe vedtak. Programmet for dagen ble fulgt, se vedlegg.

Referat godkjent den 20.6.2024

Paul Johan Moltzau

Leder for styringsgruppa/sign.

Vedlegg:

Befaringsnotat fra befaringen 19.6.2024.

Tiltak og utfordringer i Vannområdet Hurdalvassdraget/Vorma

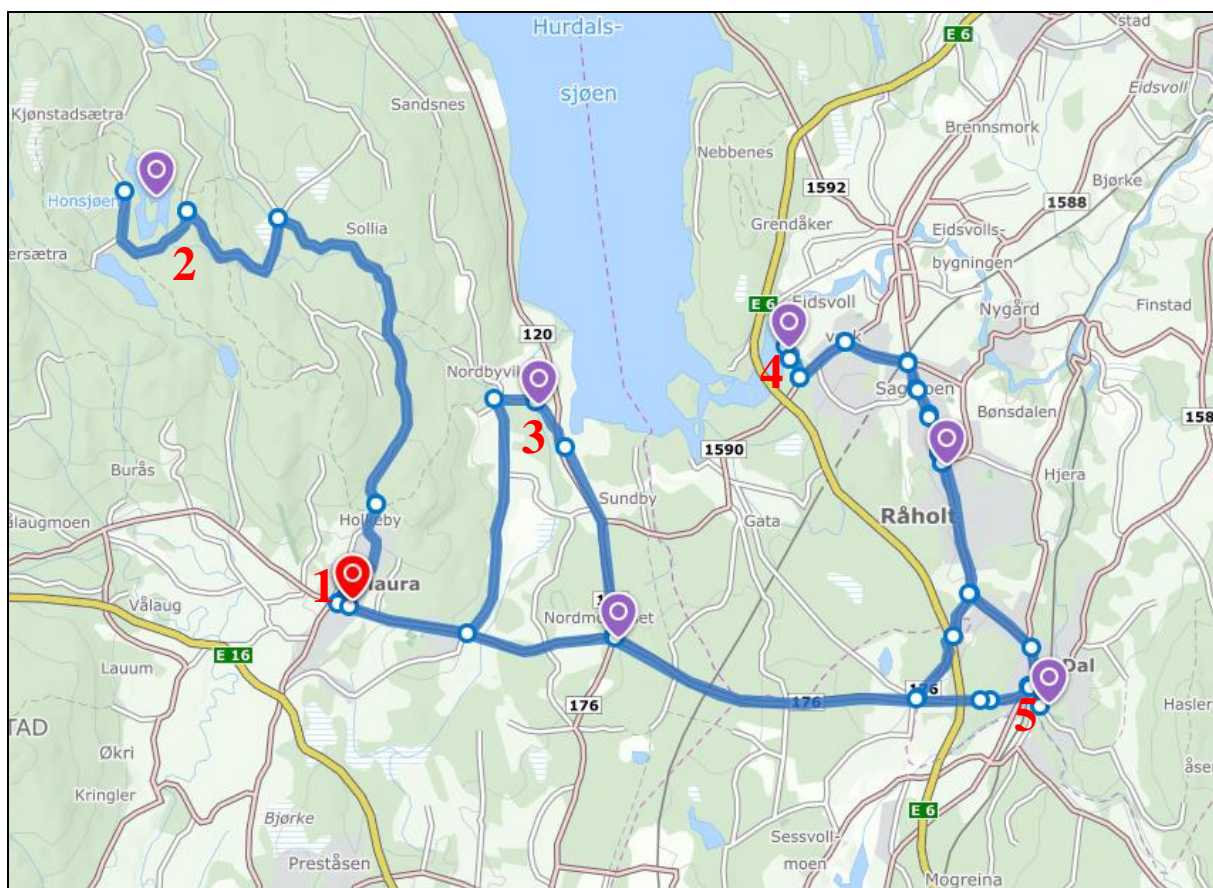
Notat til befaringen 19.6.24. jf. møte i styringsgruppa 10.4.24.

Dato: Onsdag 19. juni 2024.
 Tid: 09.00-15.00.
 Oppmøtested: Stensetgutua 1. Esso-stasjonen/Rema 1000 i Maura, Nannestad ([kartlenke](#)). Evt. buss 420 fra OSL (stopp Maurakrysset), eller kontakt Helge for henting på OSL i forkant.

Program:

Når	Tema	Hvor
09.00-09.15	Oppmøte, velkommen og orientering om dagens program.	Esso-stasjonen/ Rema 1000 i Maura.
20 min	Reisetid til Honsjøen (Nannestad)	
09:35-09:45	Frokost/kaffe.	Ved Honsjøen/ Hona.
09.45-10.35	a) Restaureringstiltak, eksempel: Hona/Honsjøen. b) Demonstrasjon av elektrofiske.	Ved Honsjøen/ Hona (det nye fiskeomløpet). Almenningsbestyrer Espen Asakskogen orienterer.
25 min	Reisetid til Hæra (Nannestad)	
11.00-12.05	a) Eutrofiering: Opprydding spredt avløp og jordbruk samt overvåking. b) Problemkartlegging av miljøgifter.	Langs elva Hæra. Helge orienterer.
20 min	Reisetid til Andelva (Eidsvoll)	
12.25-13.10	Lunsj.	
13.10-13.45	Båtseptikanlegg, eksempel: Andelva Båtforening.	Andelva båtforening sitt bryggeanlegg. Erik Lindløkken (Andelva Båtforening) orienterer.
15 min	Reisetid til Risa/Gudmundsbekken (Ullensaker/Eidsvoll)	
14.00-14.45	a) Problemkartlegging fiskedød. b) Pumpestasjon/avløpsanlegg c) Fysiske inngrep (kulvert/erosjon/klimatilpasning).	Risa, samløp med Gudmundsbekken. Pumpestasjon ved Furuseth Slakteri. Helge orienterer.
15 min	Reisetid tilbake til Esso Maura.	
15.00	Avslutning	Esso-stasjonen/ Rema 1000 i Maura

Reiserute:

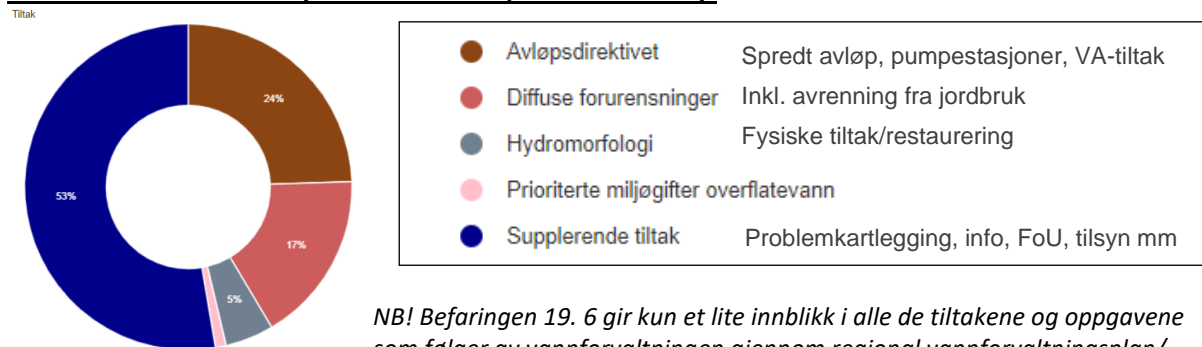
Stopp-koordinater (dersom noen kommer eller går underveis).

- 1: <https://kart.1881.no/?r=F7636856>
- 2: <https://kart.1881.no/?r=F7971627>
- 3: <https://kart.1881.no/?r=F7365618>
- 4: <https://kart.1881.no/?r=F7851939> (via Nordmokorset og Råholt fordi Sundbyvegen er stengt.)
- 5: <https://kart.1881.no?lat=60.24691113174915&lon=11.203065633872031&z=20&v=&r=&o=&layer=>

Miljø mål:

Alle (113) vannforekomster i Huvo har minst «*God økologisk og kjemisk tilstand*» som miljø mål, bortsett fra 2 som har «*Svært god økologisk og god kjemisk tilstand*» som i dag. I kommende regionale vannforvaltningsplan skal målene nås innen 2027, bortsett fra 2 der 2033 er tidspunktet.

Tiltaksoversikt i Huvo (188 ulike tiltak, 332 VO-tiltak):

NB! Befaringen 19. 6 gir kun et lite innblikk i alle de tiltakene og oppgavene som følger av vannforvaltningen gjennom regional vannforvaltningsplan/ tiltaksprogram/handlingsprogram/Vann-Nett.

Stopp nr. 1: Oppmøtestedet.

Stopp nr. 2: Honsjøen/Hona

Tema:	Vassdragsrestaurering/hydromorfologi (fysiske endringer i vannløpet); demninger, kulverter mm.
Omfang i Huvo:	«Alle» demninger (55 stk.) er registret, og vurdert faglig (lenke), videre oppfølging i 7 VF som egne tiltak/prosjekter. Meget ressurskrevende.
Eksemplet:	Hona/Honsjøen. Restaureringstiltak.
Vann-Nett/ tiltaksprogram	VF: Hona, 002-3730-R . Tiltak: Vurderinger/utredning 5101-2010-M og deretter oppfølgende gjennomføring 5107-177-M .
Bakgrunn/ formål:	Eldre demning sperret for fisk, med mer enn 40 % tapt ørretrekruttering. Dvs. satt ned til miljøtilstanden « <i>moderat</i> ». Det utløser et krav om videre oppfølging, iht. vannforskriften/regional vannforvaltningsplan. I tillegg hadde både demningen og kulverten store vedlikeholdsbehov.
Hva er gjort:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Litteratursøk om fiskestatus for bekk inn og bekk ut, og gjennomført supplerende elektrofisket (lenke) i Huvo-regi. ✓ Lokal arbeidsgruppe etablert (4 grunneiere, eier av demning (Nannestad kommune), Bjerke JFF og Huvo). ✓ Damsikkerhetsvurdering (lenke) og restaureringsplan (lenke) bestilt/ferdig, av Huvo sammen med arbeidsgruppa. ✓ En sa seg villig til å være ansvarlig søker (Bjerke Almenning). ✓ Ansvarlig søker søkte om tillatelser og ekstern finansiering, med bistand fra Huvo. Tillatelser og finansiering OK. ✓ Bjerke Almenning bestilte entreprenør, og tiltaket ble gjennomført.
Kostnad dette eksemplet:	Ca. 550.000, -. (Tilskudd: landbruksveg, Miljødirektoratet, Vannregionmyndigheten, Nannestad kommune, Huvo, Bjerke Almenning samt egeninnsats fra arbeidsgruppa og Bjerke JFF på minst 33.000,-).
Status:	Ferdig. Rapport er ferdig (lenke). Må følges litt også videre. Bilder .
Kommentar:	Honsjøen er et av Nannestads mest brukte fiskevann (fiskekonkurranser, skoler, barnehager mm samt 2 koier/gapahuker for fri benyttelse). Bjerke JFF satt tidligere ut 50 – 500 ørreter per år. Nå blir Honsjøen selvforsynt.

Tema:	Problemkartlegging vha. elektrofiske. Fisk som økologisk kvalitets-element. Norsk standard og klassifiseringsveilederen følges, men med modifikasjoner. Huvo eier eget elektrofiskeapparat. Krever autorisasjon og årlig tillatelse fra fylkeskommunen.
Omfang i Huvo:	Gjennomføres hvert 2. år, etter behov og innspill. Totalt ca. 119 bekker med 190 stasjoner er kontrollert hittil, flere bekker/stasjoner er avfisket flere ganger.
Eksemplet:	Hona/Honsjøen. Huvo-notat 1/2024 (lenke).
Vann-Nett/ tiltaksprogram	Ikke inne som egne tiltak. Del av problemkartlegging/effektoppfølgning.
Bakgrunn/ formål:	Bruke fisk som kvalitetselement i miljøtilstandsvurderingen. Gir forvaltningen et faktagrunnlag for tiltaksvurderinger i forkant, og evt. tiltaksoppfølging/evaluering av tidligere og nye tiltak.
Hva er gjort:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gjennomført med egne rapporter i: 2014, 2016, 2018/2019 , 2021 og 2023. ✓ Data også lagt inn i https://www.artsdatabanken.no/ . ✓ Flere forespørsler allerede mottatt for i år og neste år.
Kostnad:	0,-. Kun arbeidstid fra daglig leder og kommunene. Mye dugnadsinnsats lokalt (må være minst 2, helst minst 3 personer).
Status:	Gjennomført 5 sesonger/år. Løpende etter behov hvert annet år.
Kommentar:	Meget populært lokalt (JFF/grunneiere/kommuner) og lokale problemer avdekkes. Gir gode møteplasser for å informere om vannforvaltningen generelt, i positive rammer.

Stopp nr. 3: Hæravassdraget

Tema:	Problemkartlegging eutrofiering: Klassifisering, kilderegnskap og vassdragsovervåking.
Omfang i Huvo:	«Alle» VF er først gitt en påvirkningsanalyse, fulgt opp med målinger ved behov/tvil. Dagens eutrofiovervåking: 14 VF med 17 stasjoner (lenke). Flere er tidligere klassifisert/overvåket.
Eksemplet:	VF Hæravassdraget (002-3734-R): Er i «Moderat» økologisk tilstand (lenke). Vannkjemi måles 6 ganger/år, påvekstalger hvert 3. år (ikke bunndyr her pga. bløtbunn). Muligens leirpåvirket (men neppe).
Vann-Nett/ tiltaksprogram	Primærdata legges i databasen vannmiljø . Statsforvalteren importerer videre til Vann-Nett , der miljøtilstanden fremkommer.
Bakgrunn/ formål:	Klassifisering og tiltaksrettet overvåking følger av vannforskriften §§ 3, 4 og 18 med beskrivelse i vedlegg V. Nødvendig for å vurdere tiltaksbehov og omfang. Gir kommunene gode svar iht. Miljøinformasjonsloven § 8.
Hva er gjort:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Påvirkningsanalyse (lenke), kilderegnskap/avlastningsbehov (lenke, lenke, lenke), lokal tiltaksanalyse (lenke). ✓ Godkjent overvåkingsprogram (lenke). ✓ Deretter løpende vurderinger i samråd med Statsforvalteren (som er faglig ansvarlig for overvåkingen iht. vannforskriften § 18). ✓ Huvo gjennomfører anskaffelser på vegne av kommunene, og følger opp overvåkingen med årlige rapporter (lenke).
Kostnad (hele Huvo):	Ca. 570.000, - årlig. (Årlige bidrag fra Statsforvalteren. Kommunene betaler resten. Kostnadsfordeling per stasjon iht. styrevedtak, lenke .)
Status:	Løpende overvåking fram til minst 2027. Bilder her , her og her .
Kommentar:	Tiltaksrettet overvåking skal være dynamisk, med årlige rapporter. For perioden 2021-27 er det Norsk institutt for vannforskning (NIVA) som har oppdraget for Huvo.

Tema:	Eutrofiering (for mye næringsstoff), ofte også med tarmbakterier og organiske partikler.
Omfang i Huvo:	Avløpsvann har nå stor/middels påvirkning i 25 VF. Jordbruk har stor/middels påvirkning i 39 VF (lenke). (Oppdatert våren 2024.)
Eksemplet:	Hæravassdraget: Middels påvirkning fra både spredt avløp (133 hus – hvorav 112 nå er godkjente), fra avløpsvann, fra fulldyrket mark og fra husdyrhold (lenke). I sum er det overbelastet. «Moderat» økologisk tilstand (lenke), og med relativt mye (2500) tarmbakterier. (God = < 100).
Vann-Nett/ tiltaksprogram	VF: Hæravassdraget, 002-3734-R . Tiltak avløp: Ny pumpestasjon (5101-2449-M), opprydding spredt avløp (5101-1576-R), tilsyn spredt avløp (5107-2774-M). Tiltak jordbruk: Miljøtilpasset jordarbeiding (5101-918-M), tiltak mot punktutslipp (5101-919-M), vegetasjonssoner (5101-920-M), regionale miljøkrav (5107-2103-M), Miljøvennlig gjødselspredning (5101-2636-M), Tilsyn etter gjødselvereforskriften (5101-2637-M), utvidet gjødselkapasitet (5101-2635-M) og Regionale miljøkrav (5107-2103-M).
Bakgrunn/ formål:	I VF Hæravassdraget kommer 56 % av biotilgjengelig fosfor fra jordbruk, 35 % «befolkning» og 9 % bakgrunnsavrenning (lenke). Tilsvarende som for de fleste andre eutrofe/overbelastede VF i Huvo.
Hva er gjort i Hæra- vassdraget:	Avløp: Ny pumpestasjon ferdig i 2020. Private avløpsanlegg: 112 er nå godkjent, 21 pålegg er gitt (lenke). Jordbruk: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Infotiltak/brosjyre/møteinvitasjon til alle, og løpende (i «Leirblekkja»). ✓ Detaljert miljørådgivning til enkeltbrukere. ✓ Div. tiltak på gjødselhåndtering og spredning samt tilsyn. ✓ Påbegynt etablering av kantvegetasjon lokalt (søkt RMP). ✓ Hydrotekniske tiltak er gjennomført på flere eiendommer.
Status opp- rydding spredt avløp på Øvre Romerike:	Sum antall spredte avløp: ca. 8.858 (lenke). (5 kommunene i Akershus.) Antall med oppgraderingsbehov per 2015: 6.670. Antall som gjenstår pr. 1.1.2024: 2.687, (dvs. ca. 60 % ferdige.) (Noen kommuner har tatt de med verst miljøindeks først.)
Status jordbruk	En del tiltak/økt omfang gjenstår fram mot 2027. En del er årlige.
Kostnad (Hæra- vassdraget):	Opprydding spredt avløp: Ca. 20 millioner. Ny pumpestasjon 6 millioner. Jordbrukstiltakene kun delvis kostnadsberegnet.
Kommentar:	Det har vært lagt til grunn en så rask opprydding på avløp som praktisk mulig, mens de mest krevende tiltakene i jordbruket må kalibreres med avlastningsbehovet deretter.

Tema:	Problemkartlegging miljøgifter:
Omfang i Huvo:	Ca. 15-20 ulike temaer. Ca. 100 vurderinger. Mange med egne rapporter/notater. Oversiktsnotat utarbeidet (lenke).
Eksemplet:	Hæravassdraget: I « <i>Dårlig</i> » kjemisk tilstand (lenke), pga. PFOS, og lokalt litt forhøyede verdier av bly og PAH fra skytebane (lenke). Flere kilder undersøkt (lenke). Noe lokalt forhøyet også av krom og nikkel.
Vann-Nett/ tiltaksprogram	Hæra-problemkartlegging miljøgifter- 5101-2128-M .
Bakgrunn/ formål:	Grunnlag for å sette kjemisk miljøtilstandsklasse for VF, avdekke helse- og miljøfare og evt. behov for opprydding/avbøtende tiltak.
Hva er gjort i Hæra- vassdraget	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Oversiktskartlegging pga. skytebane, villfylling, avfallsfylling, industriområde og grustak/massemottak (lenke) i dette nedbørsfeltet. ✓ Deretter detaljkartlegging skytebane (lenke). ✓ Resultater sendt til Statsforvalteren for videre vurdering. ✓ Lagt inn i Grunnforurensingsdatabasen og vannmiljø og vurdert ift. Vann-Nett (av Statsforvalter i samråd med Huvo). <p>I Huvo generelt: Mange ulike typer er gjennomført f.eks.; skytebaner, krigsetterlatenskaper, gruver, bilkirkegårder, flytrafikk, industriområder, deponier, veitrafikk/tunnel/salt, tønner i innsjøer, akutt fiskedød, kvikksølvnivåer i fisk, kunstgressbaner mm (lenke).</p>
Kostnad Hæra:	Generell kartlegging: ca. 110.000, - Detaljer skytebane: ca. 20.000, -.
Status:	Planlagt problemkartlegging i Huvo er «ferdig» gjennomført. Notat laget.
Kommentar:	Videre oppfølging tilligger f.eks. Miljødirektoratet og Statsforvalter, med tiltakshavere som Avinor, Statens vegvesen, Viken fylkeskommune, Forsvarsbygg, m.fl. samt enkelte kommuner i noen saker.

Stopp nr. 4: Hurdalssjøen/Andelva

Tema:	Etablering av båtseptikanlegg:
Omfang i Huvo:	4 anlegg, dekker hele vannområdet (2 i Hurdalssjøen og 2 i Vormå). Ca. 1600 båter i Hurdalssjøen/Vormå, ca. 430 med toalett. Ingen steder å tømme før i 2020.
Eksemplet:	Hurdalssjøen/Andelva: Etablert i samarbeid mellom Andelva Båtforening og Eidsvoll kommune med økonomisk tilskudd også fra Hurdal, Nannestad og Ullensaker kommuner samt fra Huvo.
Vann-Nett/ tiltaksprogram	VF: Hurdalssjøen 002-141-L . Hurdalssjøen-Etablere mottak for båtseptikk - 5101-2604-M .
Bakgrunn/ formål:	Bidra til at off. regelverk følges opp i praksis. Smitte/helse ift. bade- og drikkevann. Unngå periodevis høye E.coli-målinger på badeplassene. Følge opp styrevedtak (lenke).
Hva er gjort:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Oversiktskartlegging/utredning av regelverk, behov, mulige lokasjoner mm (lenke). ✓ Etablert samarbeid med lokale båtforeninger. ✓ Politiske vedtak i berørte kommuner. ✓ Etablert 4 anlegg (lenke, lenke).
Kostnad dette eksemplet:	Ca. kr. 640.000, - (eks. mva). For anlegget i Andelva.
Status:	Alle planlagte 4 anlegg er ferdig etablerte og i drift.
Kommentar:	Etableringskostnader og serviceavtale tas i kommunal regi. Lokal informasjon, holdningsskapende arbeid, opplæring, daglig vedlikehold og enkel løpende service tas av båtforeningene.

Stopp nr. 5: Risa og Gudmundsbekken

Tema:	Problemkartlegging fiskedød:
Omfang i Huvo:	Kun i Risa.
Eksemplet:	Akutt fiskedød registrert i mai/juni i 2007, 2015, 2016 og i 2021. Fra Risebro – Dalsdammen (litt oppstrøms Furuseth Slakteri). Tilnærmet all ørret på strekningen (ca. 1 km) døde hver gang. I 2014: 220 ørreter, i 2021: Kun 8 på de samme målestrekningene (ca. 1100 m ²), lenke , lenke . Tetthetene (per 100 m ²) var 28 før fiskedøden i 2021, 0,3 etter fiskedøden og nå hele 35 i 2023 (~ 275 fisk).
Vann-Nett/ tiltaksprogram	Risa-Problemkartlegging av fiskedød-K3033 - 5101-2283-M .
Bakgrunn/ formål:	Bidra til å avdekke dødsårsaken. Spesielt sårbar ørretstamme i Risa (lenke).
Hva er gjort:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Analysert døde fisk i 2007 (lenke) og i 2015 (lenke). ✓ NGI og NMBU konsultert. ✓ Etablert god kontakt med lokalforening (Risautvalget), inkl. grunneiere. ✓ Tre mastergradsstudenter ved NMBU er ferdige (lenke, lenke) ✓ El-fisket på 4 (2) stasjoner i 2014, 2016, 2018/19, 2021 og 2023. ✓ Intensivmålinger gjennomført (lenke). ✓ Mattilsynet konsultert. ✓ Alt oppsummert i rapport fra Rambøll (lenke).
Kostnad:	Ca. kr. 150.000 (eks. mva + noe til M.Sc.-studentene og dugnad). De første analysene ble finansiert via Eidsvoll og Ullensaker kommuner.
Status:	Anses ferdig (lenke). Ingen ny fiskedød oppdaget etter 2021.
Kommentar:	Kontrollfisket i 2023 hadde så høye tetthetstall og aldersfordeling at det med sikkerhet kan konkluderes med ingen nye fiskedød-episoder etter 2021 (lenke). Planlagt videre kontroll vha. el-fiske.

Tema:	Pumpestasjon, tilknytning, avløpsanlegg
Omfang i Huvo:	Alle steder med kommunalt avløpsanlegg.
Eksemplet:	Pumpestasjon i Gudmundsbekken (VF 002-3790-R) og Risa (VF 002-3789-R), samt tilknytning private hus til kommunalt ledningsnett.
Vann-Nett/ tiltaksprogram	Risa-Eidsvoll-Hindre overløp fra pumpestasjon-K3035 - 5101-1533-M Risa-Tilknytning til avløpsnett-K3035 - 5101-2522-M (samt tiltak oppstrøms i andre VF).
Bakgrunn/ formål:	Hindre/begrense overløp/avrenning til vassdrag. Basistiltak som skal utføres uansett. Fremskyndet i tid fordi Risa og Gudmundsbekken var i «moderat» tilstand pga. eutrofi, dels med høye E. coli-tall, og miljømålet skulle vært nådd i 2021 (lenke). (Er delvis/nesten oppnådd).
Hva er gjort:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pumpestasjonen P46 ble flyttet ca. 400 m nedstrøms i 2016. ✓ Avløpspumpestasjonen P45, utbedret i 2016 for å hindre overløp. ✓ Tilknytning ferdig i 2019 (Sone 1 i Eidsvoll hovedplan avløp, 45 hus).
Kostnader de to VF:	Pumpestasjoner: hhv. 1,5 og 3,5 mill. Tilknytningskostnader (45 hus): 5,4 mill.
Kostnader i Huvo:	Svært høyt (flere hundre millioner, når renseanleggene inkluderes).
Status:	Pumpestasjonene og tilknytningen ferdig utbedret i VF 002-3790-R og VF 002-3789-R .
Kommentar:	Gudmundsbekken er delebekken mellom Eidsvoll og Ullensaker kommune, og avrenning/tiltak her gjelder begge kommunene, men Ullensaker har knapt avløpsledninger innen de to VF (men har avløpsnett like oppstrøms).

Tema:	Fysiske inngrep (kulvert/erosjon/klimatilpasning/naturbaserte løsninger)
Omfang i Huvo:	Ukjent. Mange mindre som kanskje bør vurderes, Men det viktigste er forebyggende/beskyttende arbeid.
Eksemplene:	a) Gytegrusutlegging mm. i Risa (VF 002-3789-R). b) Kulvertene i Gudmundsbekken (VF 002-3790-R).
Vann-Nett/ tiltaksprogram	Risa-habitattiltak for fisk-K3035 - 5107-34-M Utbedre jernbanekulvert - 5107-1071-M Risa-Bekkefelt-Fysisk restaurering-K3033 - 5107-2117-M
Bakgrunn/ formål:	Svak ørretbestand i både Risa og Gudmundsbekken pga. div. eldre fysiske påvirkninger. Unik ørretbestand (lenke). Også harr og edelkreps.
Hva er gjort (noen eksempler):	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kartlagt kulverter veg – gytebekker (lenke) innen Huvo. ✓ Utarbeidet veileder om krysning kulvert-skogsbilveg (lenke). ✓ Deltar i arbeidet med Naturbaserte løsninger (N4S), (lenke). ✓ Bekken er el-fisket på 4 stasjoner i 2014, 2016, 2018/19, 2021, 2023. ✓ Gyteplasser/enkle biotopiltak gjennomført av «Risautvalget» (lenke). ✓ Innspill gitt til Jernbanedirektoratet/Miljødirektoratet/BaneNor på deres tiltak 5107-1071-M. ✓ Vurderinger pågår av nedre kulvert (gitter) og øvre kulvert i Gudmundsbekken (fjerning/erosjonssikring), av Ullensaker/Eidsvoll kommuner, grunneier og Huvo. ✓ Kulverten i Gudmundsbekken er meldt inn til N4S-prosjektet.
Kostnad disse eksempler:	For tiltak 5107-34-M i Risa kr. 266.000, -. Ellers ukjent pt.
Status:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tiltaket - 5107-34-M i Risa er i all hovedsak ferdig gjennomført. ✓ Tiltaket - 5107-1071-M i Risa har ukjent status (og tiltakseier). ✓ Tiltaket 5107-2117-M i Gudmundsbekken pågår. ✓ Viktig videre for kommunene: Innarbeide kantsoner, flomsletter og naturbaserte løsninger oa. klimatilpasningsarbeid i arealplaner mm.
Kommentar:	Ullensaker kommune har søkt NVE om prosjektmidler for bekkeåpning. Avventer resultat. Huvo vil bistå Ullensaker og Eidsvoll kommuner videre.